

De eerste termijn van Trumps presidentschap zit er bijna op. Volgend jaar om deze tijd hebben we een nieuwe president, óf dezelfde, want de economie groeit, de werkloosheid is historisch laag en de beurs draait prima. Of gooit Iran of de impeachment roet in het eten? Verantwoordelijk voor het laatste is Speaker of the House Nancy Pelosi; Trumps grootste nachtmerrie én schoonmoeder van de Nederlandse journalist Michiel Vos. 'Qua dwarsheid lijken Trump en Pelosi soms op elkaar.'

'Trump is charming as hell'

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE HH. GETTY

U

Uw schoonmoeder heeft heel wat teweeggebracht met haar impeachment. Als eerste vrouwelijke Speaker of the House ligt alles wat zij doet onder een vergrootglas, maar daar lijkt ze zich weinig van aan te trekken. Denk bijvoorbeeld aan het neerbuigende applausje aan Trump tijdens de State of the Union...

'Dat had ze niet eens van tevoren bedacht. Dat ontstond echt in het moment. Wel vroeg ze zich, voorafgaand aan die troonrede, af hoe ze er een uur lang bij moest gaan zitten. Voortdurend met een big smile glunderen achter de president is natuurlijk geen doen. Ze besloot daarom maar dat ding ter plekke mee te gaan zitten lezen. Of dat wel kan? Luister, mijn schoonmoeder is zes jaar ouder dan Trump en beiden zijn op een punt in hun werkzame leven dat ze zich niet meer zoveel van protocollen aantrekken. Ze is niet bezig met hoe zo'n applausje kan overkomen. Ze doet het gewoon. Soms pakt dat verkeerd uit, maar in dit geval kon het internet er wel om lachen. Qua dwarsheid lijken ze soms op elkaar.'

'Trump heeft een nieuwe norm voor presidenten gesteld. We kunnen nooit meer terug naar hoe het vroeger was'

En dus botsen ze?

'Ze zijn door hun hoge leeftijd aan elkaar gewaagd en laten zich door weinig mensen nog vertellen hoe ze hun werk moeten doen. Nancy's stafleden roepen haar echt niet op het matje hoor, neem dat maar van me aan. Trump staat daar hetzelfde in, iets wat hij eigenlijk zijn hele leven al doet. Hij presenteert zijn boodschap altijd onomwonden. Tijdens de eerste campagne in 2016 liep hij al vanaf het begin verdacht weinig stappen achter op de rest, wat weer voor vraagtekens zorgde bij de professionele jongens. Die snapten niet hoe hij, zonder enige fundraising, z'n hele campagne eigenhandig runde. Er was geen enkele bouwsteen aanwezig die het zou kunnen maken tot een succesvolle verkiezing en toch maakte hij het onmogelijke mogelijk. Het was een mirakel dat de man die het zeker weten niet zou worden, toch ineens president werd. Daarom is het ook lastig te voorspellen wie op 20 januari 2021 de eed aflegt tijdens de inauguratie. Het kan alle kanten op. Dat deed het de laatste keer ook.'

Hoe kwam Trump op u over toen u hem ontmoette?

'*He's charming as hell.* Een handige man die goed met groepen mensen kan omgaan, of dit er nu tien zijn of duizend. Hij is geestig en op een leuke manier een soort karikatuur van zijn eigen stad New York. *Larger than life*, en zo gedraagt hij zich ook. Trump komt uit een lange traditie van zakenjongens met een grote bek op Manhattan. In de twintig jaar dat ik er woon, heb ik nog meer waardering gekregen voor de manier waarop mensen als hij de zakelijke kant van deze miljoenenstad beleven.'

Leg eens uit...

'New York is een soort podium waar alles mag en je je kunstje kan komen vertonen. Trumps kunstje was *real estate*, en zo heeft iedere ondernemer z'n eigen ding zonder daarbij een handboek met vastomlijnde regels te gebruiken. Mensen komen van heinde en verre om op de zeepkist die New York is hun waar te verkopen, en dat vergt dat je jezelf opnieuw uitvindt. Dat was al zo, maar nu zie ik het nog duidelijker. In het begin denk je nog dat je het op een bepaalde, typisch New Yorkse manier moet doen, maar dat is helemaal niet zo. Trump laat wat dat betreft heel mooi zien dat er geen *secret sauce* is en je, in zijn geval, ook als buitenstaander zonder politieke achtergrond zomaar ineens president kunt worden. Hij wist heel goed de stemming te peilen onder het volk, dat op dit moment een bepaalde mate van angst en onzekerheid voelt. Amerikanen weten diep vanbin-

nen dat ze niet overal meer de allerbeste, sterkste of grootste in zijn, en dat de economie van China steeds meer boven hen uitgroeit. Dat het autocratische systeem van daar het systeem hier op den duur misschien wel verslaat omdat het simpelweg efficiënter is.'

Die angst zag Trump?

'En hij maakte er handig gebruik van door als radicalist tegen de schenen van de zogenoemde elite of gevestigde orde te schoppen. Een dag na zijn overwinning in de presidentsrace, belde mijn schoonmoeder hem op om 'm te feliciteren. "Vraag hem waarom hij denkt dat ie gewonnen heeft," zei ik haar vooraf. Zijn antwoord: "*I felt the anger. I sucked it up, and I used it.*" De boosheid van de gewone man werd zijn kracht. Hardwerkende burgers die zich afvroegen: verdomme, hoe kan dat nou? Ik werk me kapot en mijn baas verdient achthonderd keer meer dan ik... Tijdens de crisis is geen enkele bankier naar de gevangenis gegaan, terwijl ze er wel met de grote taartpunt vandoor gingen en wij achterbleven met de kruimels. Trump kwam deze mensen tegemoet door te verkondigen dat het systeem *broken* en *rigged* is. Een directe oplossing daarvoor had hij niet, maar hij noemde het beestje in ieder geval wel bij de naam. Heel anders dan Hillary Clinton, en nu Joe Biden, die beweren dat het met een beetje gesleutel hier en daar allemaal nog prima werkt in Washington DC.'

En dan is Trump uiteraard het radartje dat moet worden verwijderd om de motor weer te laten draaien?

'Iemand als Biden is daarvan overtuigd, ja. Hij ziet Trump als een aberrational die moet worden verwijderd om het systeem weer te laten werken. Als we dat doen, zijn we terug naar normaal en keert de rust vanzelf terug. Onzin natuurlijk, zo zegt ook de linkervleugel van de Democratische partij. Het systeem zelf is kapot en Trump is daar eerder een uitkomst van dan de oorzaak. Die stelling is veel radicaler dan wat Biden voorstaat en de nostalgie waaraan hij appelleert. Trump doet dat op zijn beurt ook wel, maar dan weer op een andere manier. Hij heeft meer een verlangen naar het Amerika van de jaren 50. De tijd van Eisenhower, minder diversiteit, alles eenvoudiger georganiseerd. *Make America great again* is natuurlijk een topslogan, inhoudende dat Amerika dus helemaal niet zo groot meer is. Combineer dat met zijn uitgesproken gedrag en je hebt de huidige manier van regeren met een president die zijn gedachten vrijwel direct op Twitter zet. Iets wat we niet eerder zagen bij zijn voorgangers en

volgens mij niet iets tijdelijks is. Trump heeft een nieuwe norm voor presidenten gesteld. We kunnen nooit meer terug naar hoe het vroeger was. Dat oude model is wel een beetje voorbij.'

Waarom wist Trump de gevoelige snaar bij zijn kiezers wel te raken en andere Republikeinse kandidaten niet?

'Als je mensen bij rally's vraagt waarom hij zo goed is, dan worden er nooit onderwerpen genoemd als meer blauw op straat, beter onderwijs of goede gezondheidszorg. Zijn aanhangers zeggen meestal: "*He's a strong leader, he's got balls, and that's what we need.*" Daar blijft het wel zo'n beetje bij. Trump is een man die ergens voor staat, er niet omheen lult, rechtdoorzee is en als een soort schoonmaakborstel alles op zijn pad opslurpt wanneer hij de straat met je aanveegt. Hij trapt mensen echt tegen de schenen. In een wereld waarin veel angst en ook een beetje woede voelbaar is, vinden mensen het lekker om die vechtlust te zien. "*Go back to where you came from,*" is precies wat hij voorstaat. Oh, vind je het hier niet leuk? Eruit! Er zijn geen honderd redenen om op de beste man te stemmen, want het gaat uiteindelijk vooral om wie hij is. Trump maakt alles altijd heel persoonlijk en doet dat ook in de tegenaanval bij zijn opposenten. Elizabeth Warren zou hij bijvoorbeeld het liefst de hele dag aanvallen op Pocahontas, gezien haar Indiaanse voorouders. Het draait om zijn identiteit en karakter, nog meer dan bij Barack Obama die uiteindelijk ook nog wel een soort beleidsman was. Zelfs, *for better or worse*, George W. Bush paste in dat plaatje. Na 9/11 legde hij heel duidelijk uit wat er moest gebeuren en hij kreeg de USA Patriot Act erdoor, een wet die de Amerikaanse overheid meer mogelijkheden geeft om informatie te vergaren over terroristen en, indien nodig, ook op te treden.'

Hoe groot is de kans dat Trump blijft zitten?

'Zijn presidentschap wordt tot nu toe gekenmerkt door één ding, en dat is dat er niet echt één ding is. Het is een wirwar van zaken waar geen echte lijn in zit. Trump reageert wild op aanvallen, springt er direct bovenop als hij >

NIEUWE REVU ONTMOET MICHIEL VOS

Waar? In New York en Amsterdam.
Telefonisch spreken we in Amerika al het een en ander door, waarna we in Café Baton in onze hoofdstad het gesprek voortzetten. De vlucht over de Atlantische Oceaan is amper voltooid, wanneer Michiel vraagt of we zin hebben in een ontbijtje. Voor ons gevoel is het dan nog midden in de nacht. Wie gaat het straks in november worden? Bij het ter perse gaan van dit nummer zijn er aan Republikeinse kant nog drie kandidaten over: Donald Trump (73), Joe Walsh (58) en Bill Weld (74).
Aan democratische zijde zijn dit: John Delaney (56), Tulsi Gabbard (38), Elizabeth Warren (70), Amy Klobuchar (59), Bernie Sanders (78), Pete Buttigieg (38), Joe Biden (77), Michael Bennet (55), Tom Steyer (62), Andrew Yang (45), Deval Patrick (63) en Michael Bloomberg (77).

‘Trump vindt het Witte Huis een uitgewoonde bende, maar toch denk ik dat hij daar de komende jaren nog wel te vinden is’

een kans ziet en is heel erg van het kortetermijndenken. Loopt het tijdens de verkiezingen slecht voor hem af, dan heeft hij genoeg andere opties. Verhuizen naar zijn Mar-a-Lago-resort in Palm Beach, of terugkeren naar New York en alsnog een eigen tv-zender beginnen, bijvoorbeeld. Hij mist de stad want hij is de stad. The West Wing in het Witte Huis vond hij, met al z'n kleine halletjes en deurtjes, maar armetierig. Een uitgewoonde bende, totaal niet des Trumps. Toch denk ik dat hij daar de komende jaren nog wel te vinden is, omdat hij simpelweg de meeste kans maakt op een nieuwe termijn.

Tijdens de verkiezingen in november zal blijken of Amerika echt zo is als Trump doet voorkomen.’

Wat denkt u?

‘Mijn stelling is dat de huidige president zo Amerikaans is als *apple pie* en dat veel mensen die zich over hem verbazen, zich daarmee eigenlijk dus verbazen over Amerika. Het grootste deel van het land is namelijk een beetje plat, wil de sterkste en beste zijn en niet zoveel met de rest van de wereld te maken hebben. Wij kennen New York en Los Angeles, maar de rest van het continent zit helemaal niet te wachten op trans-Atlantische relaties met Nederland, Duitsland, Engeland of Frankrijk. “What’s Europe? We don’t care! En China? Dat land is ouderwets en ligt ver weg. Hebben we ook niets mee te maken.” Trump voelt dat en stelt met zijn America first z’n eigen grondgebied tot prioriteit. Volgens hem heeft de elite de buitenlandse politiek alleen maar bedacht als een soort speeltje dat verder geen doel dient. Al die oorlogen in het Midden-Oosten kosten de overheid handenvol geld. Hij heeft het er bijna nooit over, omdat al die miljarden die er nodeloos zijn ingestopt stiekem veel belangrijker zijn. De eerste keer Trump in de Oval Office zetten zou nog een soort foute Brexit-achtige keuze kunnen zijn geweest, waarbij de remainers zaten te slapen en de leavers er met de winst vandoor gingen, maar wordt hij dit najaar herkozen, en die kans acht ik groot omdat de wetjes die aan normale politici kleven niet op hem van toepassing zijn, dan moet je toegeven dat het land toch echt doelbewust zijn koers vaart.’

Is Amerika erbij gebaat om minstens elke acht jaar een nieuwe president te hebben?

‘Het is in ieder geval niet slecht om elke vier jaar de optie te hebben om in te kunnen grijpen als het halverwege misgaat en elke acht jaar een nieuw symbool voor het land te kunnen presenteren. Ook omdat de job voor de mensen die ‘m aangaan heel persoonlijk is, lijkt het me goed dat er een limiet van acht jaar op zit. Een derde termijn als president kennen ze in Amerika niet, al gaf Obama ooit aan dat hij die dan ook nog wel uit het vuur zou hebben gesleept. Dat zijn echter de regels niet, *so who cares?*’

Kan de oorlogsverklaring aan Iran Trump nog in gevaar brengen?

‘Ook hierin is het weer onmogelijk om de president of z’n achterban te voorspellen. Het ombrengen van generaal Qasem Soleimani kan het

beeld van de sterke man verstevigen, maar omdat hij daarmee zijn belofte geen stupid wars meer te voeren overboord gooit, net zo goed verzwakken. Bovendien ging het hier niet om een Saddam Hoessein of Osama bin Laden. Niemand wist wie Soleimani was. Volgens *The Washington Post* heeft Trump zich in zijn besluit laten leiden door z’n instinct. Beleidsambtenaren zouden hem zes opties hebben voorgelegd, waarbij ook deze extreem heftige stond, puur om hem duidelijk te maken dat er ook minder gekke opties bestaan om de boodschap aan Iran over te brengen. Maar wat doet Trump? Hij kiest voor het meest extreme. Hij doet nu hetzelfde als waar hij Obama in 2011 nog om bekritiseerde: het aanvallen van Iran om de aankomende verkiezingen te winnen, maar daar zal hij niet wakker van liggen. De huidige Trump trekt zich weinig aan van de vroegere Trump, omdat zijn rol is veranderd. Hij is geen normale burger meer, maar verantwoordelijk voor ieders veiligheid.’

Zijn dit voor u als journalist gouden tijden?

‘Ja, omdat deze president vanuit de identiteit van Amerika denkt. Hij vertegenwoordigt Amerika in hapklare brokken, lekkere slogans, allemaal heel simpel. Hij is een mooie lens waardoor je naar Amerika kunt kijken. Een soort samenvatting van het land in één persoon. Ook van het deel dat we niet graag zien, dus zonder *Sex & The City* of Brad Pitt in een snelle auto in Hollywood. Daarom wordt hij ook uitgekotst door de culturele sector. Ze vinden hem een platvloerse onroerendgoedbaas en kiezen liever voor een Biden, Warren of Sanders, die minder vanuit de buik en meer vanuit het hoofd spreken. Zij zijn misschien minder sprankelend en soms zelfs een beetje saai, maar inhoudelijk wel weer ontzettend scherp en goed geïnformeerd. Kamala Harris en Julián Castro gaf ik, voordat ze uit de race stapten, ook nog wel een goede kans. Cory Booker is dan weer niks en heeft gelukkig ook net de handdoek in de ring gegooid. Weet je, er zit gewoon geen uitgesproken droomkandidaat à la Obama tussen. Men zal toch moeten kiezen uit een poule van mensen waar niemand er echt overduidelijk uitspringt.’

Is Sanders één verkiezingscampagne te lang doorgegaan?

‘In dit mediaklimaat is het moeilijk om mee te doen, het vervolgens niet te worden en het dan later weer eens te proberen. Clinton deed het ook, kwam ver omdat ze een geval apart is, maar redde het uiteindelijk ook niet. Sanders

gaat tegen hetzelfde probleem oplopen. Hij was in 2016 op links wat Trump op rechts was. Een eerlijk geluid, op een ongepolijste manier gebracht, die het opneemt tegen de miljardairs. In zijn geval dan nog minus de vreemdelingenhaat waar Trump zo mee te koop loopt. Hij was een regelrechte hit, bijvoorbeeld toen ik hem zag spreken op Washington Square. Dat was een soort Woodstock-achtige politieke bijeenkomst met kinderen in luiers, rondlopende honden en mensen met vlaggen. Politiek uit de jaren 60 en 70 waarbij iedereen eensgezind was in de gedachte dat die graaiers van Wall Street Amerika hadden verwoest en moesten worden aangepakt. Ik denk echter dat hij nu is ingehaald door zijn eigen succes. Gekopieerd door andere kandidaten op links, die hetzelfde geluid laten horen.’

Uw eigen burgemeester van New York, Bill de Blasio, deed ook kortstondig mee. Hij leek daarmee vooral zijn eigen imago een boost te willen geven.

‘Dat had hij dan ook op een andere manier kunnen doen. Ga bijvoorbeeld gewoon naar de gym in het stadsdeel waar je woont en niet helemaal in freaking Brooklyn met een hele escorte erachteraan. Zo irritant, maar hij doet het elke week. Het laat zien dat hij als burgemeester lekker z’n eigen ding doet en zich van niemand iets aantrekt. Trump doet dat ook, maar De Blasio dan weer net op de verkeerde manier. Of wat te denken van de black-out van afgelopen zomer, waarbij heel New York zonder stroom zat. Zat meneer gewoon helemaal in Iowa. Dat klinkt misschien flauw omdat die stroomstoring niet te voorspellen was, maar toch: je bent geen burgemeester van South Indiana, maar van een wereldstad met acht miljoen inwoners. Dat is net even wat anders. De Blasio heeft het in zijn leven tot burgemeester van New York geschopt, dus volledig kansloos voor het presidentschap ben je dan natuurlijk niet. Ik acht de kans dat hij het ooit wordt echter niet heel groot. Aan de andere kant is het gevaarlijk om je aan dit soort voorspellingen te wagen. In 2016 wisten we namelijk ook één ding zeker: Trump wordt het 100 procent zeker niet.’ ✘